

Handläggare:
Ann-Kristin Sandebjer
Lena Tengvall
Telefon: 08- 508 25407/408

Till
Socialnämnden

Granskningsrapport avseende barn- och ungdomsboende enligt LSS 9§8

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas rapport
2. Socialnämnden delger samtliga stadsdelsnämnder föreliggande rapport

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Tina Heinsoo
T f avdelningschef

Sammanfattning

Granskningen av barn- och ungdomsboenden har ett tydligt brukarperspektiv och utgår från Socialstyrelsens fem kvalitetsområden. Dessa anger att insatser inom socialtjänsten ska: *bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet, utgå från en helhetssyn och vara samordnade och präglas av kontinuitet, vara kunskapsbaserade och effektivt utförda, vara tillgängliga och jämlikt fördelade samt vara trygga och säkra och präglas av rättssäkerhet i myndighetsutövningen*. Granskningens resultat presenteras enligt nivåerna, låg, medel och hög inom respektive område. De 39 barn/ungdomar som inspektörerna mött vid 14 verksamheter får överlag ett gott bemötande. Alla verksamheter uppnår medel och hög nivå inom kvalitetsområdet *kunskapsbaserade och effektivt utförda* men kan utvecklas vidare bl. a. genom krav på yrkeskompetens och kompetensutveckling. Rutiner som gäller anmälningar om missförhållanden och lex Sarah samt regelbundna brandsäkerhetsutbildningar är angelägna utvecklingsområden. Storlek på boendet, personalens arbetssätt samt yttre och inre

miljö är samverkande faktorer för att skapa hemlika förhållanden, vilket kan anses råda vid cirka hälften av de granskade verksamheterna. Inom myndighetsutövningen har totalt 21 ärenden granskats i fyra stadsdelsnämnder. Ett led i att beakta barnets bästa är att systematisera former för utredning och uppföljning av insatsen. En av stadsförvaltningarna arbetar systematiskt för att tillvara barnets åsikter. I övrigt behöver metoder för detta utvecklas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor

Bakgrund

Uppdraget som funktionshinderinspektörer utgår från givna instruktioner från kommunstyrelsen (KF/KS 2007:8), där grundprinciperna är *ett gott bemötande, självbestämmande och delaktighet*. Den aktuella granskningsmodellen utgår från FN:s barnkonvention, förarbeten och lagtexter samt stadens riktlinjer och Vision 2030. Granskningen har avsett bostäder med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS 9§8.

Insatsen enligt LSS 9§8 erbjuds till personer i åldersgruppen 0-22 år, där det i huvudsak går att urskilja tre grupper som idag har insatsen. Barn och ungdomar med mycket omfattande behov av stöd- och omvårdnadsinsatser, de som har ett starkt utagerande beteende samt de som har skolgång på annan ort än föräldrahemmet. Olika samspelande faktorer ligger till grund för beslut om insatsen som t.ex. familjernas sociala situation i kombination med hur barnet/ungdomens funktionsnedsättning kan kompenseras med olika stödinsatser i hemmet. Under granskningsperioden var cirka 100 barn i Stockholms stad beviljade insatsen. Staden anlitar enbart externa utförare. Under tiden när granskningen genomfördes var ca 40 anordnare aktuella för uppdrag, varav tre är anslutna till stadens valfrihetssystem via godkänd upphandling enligt LOV.¹

Granskningen har omfattat 14 verksamheter, inom Stockholms län, med sammanlagt 39 barn och ungdomar från Stockholms stad. Av dessa är 12 enskilt drivna, en drivs på entreprenad och en i kommunal regi (Sollentuna). De företag som ingått i granskningsarbetet är Attendo Care (LOV), Carema Care, Enigma Omsorg, Flickhemmet Smilla, Solhagagruppen, Sollentuna kommun Solom (LOV), Stiftelsen Helgesta, Stiftelsen Norrbyvälle och Stiftelsen Årsta gård

¹ LOV – Lagen om valfrihet

(LOV). Stadsdelarna Enskede-Årsta-Vantör, Norrmalm, Skärholmen och Älvsjö har ingått i granskning av myndighetsutövning kopplad till insatsen.

Granskningsmodell

Den modell som inspektörerna utarbetat vid tidigare granskningar har anpassats till aktuellt verksamhetsområde utifrån rådande lagstiftning och styrdokument. Berörda föräldrar och företrädare har informerats via brev och anpassat informationsmaterial har förmedlats till barnen och ungdomarna. Under det praktiska arbetet har samtliga enheter besökts för längre observationer vid minst fyra tillfällen och samtal har förts med barnen och ungdomarna, där så varit möjligt. Chefer och personalgrupper har intervjuats och såväl styrdokument som utförardokumentation har studerats ur ett brukarperspektiv. Föräldrars synpunkter har inhämtats genom fokusgrupp och enkät. Barnen och ungdomarna har kommit till tals genom enskilda samtal och fokusgrupp har hållits vid ett tillfälle. Stor vikt har lagts vid återkoppling till verksamheterna. Goda exempel och utvecklingsområden har konkretiserats och det har funnits utrymme för diskussioner.

Ärendet

Granskningsresultat

Föreliggande rapport återger på ett övergripande sätt resultaten från den tidsperiod då granskning genomfördes. Såväl organisatoriska som verksamhetsnära förändringar kan ha skett därefter. Situationer där omedelbara åtgärder krävts har förekommit under granskningsperioden och dessa har omgående diskuterats med berörda chefer.

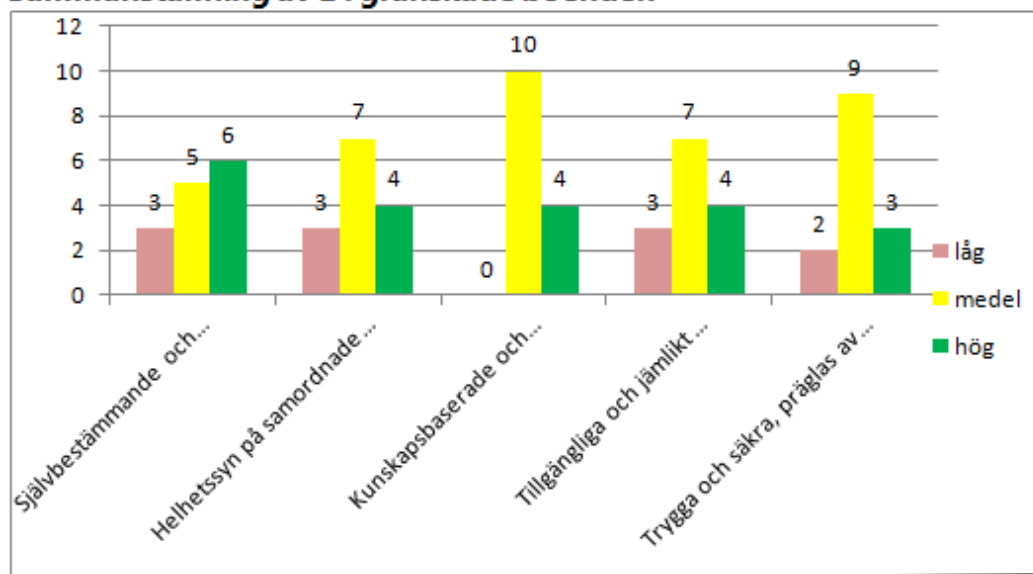
Granskningsresultat från verksamheterna har sammanställts i rapporten utifrån de fem kvalitetsområden som anges av Socialstyrelsen och SKL² där placering inom nivåerna, låg, medel och hög har skett utifrån faktorer av betydelse för kvalitet i ett barnboende. Om begränsande arbetssätt förekommer medför detta en lägre nivå. De faktorer som inspektörerna uppmärksammat inom respektive kvalitetsområde är följande:

- *Bygger på respekt för människors självbestämmande och integritet*
Den enskildes möjligheter att påverka vardagslivet, bemötande, begränsningsåtgärder.

² Sveriges Kommuner och Landsting

- *Utgår från en helhetssyn, är samordnade och präglas av kontinuitet*
Yttre och inre miljö, organisation och struktur (ledning och bemanning, boendegrupp och schema), samverkan - föräldrar/vårdnadshavare, habiliteringen/BUP m.fl.
- *Är kunskapsbaserade och effektivt utförda*
Kompetens, arbetssätt, rutiner, aktiviteter och anpassad kommunikation.
- *Är tillgängliga och jämlikt fördelade*
Hjälpmedel, information om verksamheten, jämlik fördelning av stödinsatser i boendet.
- *Är trygga och säkra och präglas av rättssäkerhet i myndighetsutövningen*
Kvalitet och ledningssystem, utförardokumentation, regelverk för säkerhet.

Sammanställning av 14 granskade boenden

Den sammantagna bilden av verksamheterna är att barnen/ungdomarna överlag får ett gott bemötande. Av de granskade 14 verksamheterna kan ungefär hälften sägas uppfylla kriterier för hemlika förhållanden. Faktorer som påverkar i negativ riktning är förekomsten av begränsningsåtgärder för barnen, flera boendeenheter i nära anslutning till varandra och hög personalomsättning alternativt flera olika vikarier. Även gruppstorleken har betydelse då antalet relationer påverkar den enskildes vardag. Det saknas tydliga kompetenskrav för personal som arbetar inom barnboenden, vilket får betydelse för kvaliteten. I flera verksamheter

behöver rutiner ses över med avseende på anmälningar om missförhållanden och lex Sarah, liksom utbildning i brandsäkerhet samt möjligheter till kontinuerlig vidareutbildning och handledning.

Det är viktigt att handläggaren alltid träffar barnet/ungdomen för att inhämta synpunkter i samband med utredning och uppföljning. De granskade utredningarna var överlag fylliga men flera saknade struktur och var svårlästa. Det bör tydligt framgå av utredningen att stödbehovet inte kan tillgodoses genom förstärkta insatser till familjen. Boende i familjehem kan ses som ett alternativ till barnboende och samverkan med IoF i dessa frågor bör förstärkas. Med hänsyn till barn- och ungdomstidens förändringar är det angeläget med regelbunden journalföring samt täta uppföljningar som dokumenteras väl. De granskade stadsdelsnämnderna uppvisade oregelbundet förda anteckningar i de aktuella personakterna.

Väsentligt är att utföraren gör en realistisk bedömning i samband med förfrågan om plats, huruvida verksamheternas resurser och arbetssätt kan tillgodose den enskildes behov. Rutiner behöver också utarbetas för att tydliggöra vem som ansvarar för att barnet/ungdomen får information och blir delaktig i den planerade insatsen. Anpassad verksamhetsinformation riktad direkt till barn och ungdomar fanns i en verksamhet, men behöver i övrigt utvecklas.

Bilagor

1. Funktionshinderinspektörernas Rapport 4, Bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS